

CD KLASSIEK

Over de grenzen
Christina Pluhar

Voor velen is het muzikale imago van Oostenrijk bepaald door Mozart, Haydn en de Strauss-dynastie. Maar ook in de hedendaagse muziek zijn er uitvoerders die de bakens durven te verzetten. Christina Pluhar bijvoorbeeld. Ze speelt Monteverdi alsof het om een jamsessie ging. Omdat ze door haar onconventionele aanpak de ramen durft open te zetten en frisse lucht naar binnen te laten.

De eerste jaren van haar carrière als spilfiguur van het ensemble L'Arpeggiata werkte Pluhar samen met het Belgische muzieklabel Alfa, dat nu een mooie box met niet minder dan zes cd's tegen een leuke prijs ter beschikking stelt. Zo krijgen we een goed inzicht in de evolutie van deze wilskrachtige, maar ook guitige dame. L'Arpeggiata bouwt voort op het werk van de eerste generatie van herontdekkers van het oude repertoire, maar het ensemble ontdekt hoe muzikanten over de eeuwen heen elkaar kunnen vinden door het spelen zelf, door het interpreteren en improviseren.

Het mooiste zijn de 'witte' cd's uit de box. De eerste, toepasse-

lijk *All'improvviso* geheten, laat het barokensemble samenspelen met een jazzklarinetist. Op de tweede cd is de *tarantella* aan de eer, een dans die in de oude muziek meer voorkomt, maar dan in een gestileerde en van zijn brute kracht ontdane vorm.

De andere opnamen bewegen zich in hogere kringen. Van Emilio de' Cavalieri (1550-1602) is er een van de allereerste opera's, met prachtige zang van Marcus Beasley en Johannette Zomer. Van Stefano Landi (1586-1639) is er eveneens een hele suite, met schitterende liederen en een prachtige begeleiding.

Het woord barok schijnt oorspronkelijk vooral gebruikt te zijn om iets ongeregels en bijgevolg verrassends aan te duiden, zoals een natuurparel interessanter is dan de perfectie van een gepolijste parel. In die zin kun je rustig stellen dat Christina Pluhar met haar ensemble de barokmuziek loswrikt uit de nieuwe dogmatiek. Ze legt verbanden met de volksmuziek uit het verleden en met de muziek van vandaag. Wat wil een mens nog meer? (JC)

The Complete Alpha Recordings, door L'Arpeggiata onder leiding van Christina Pluhar en met onder meer Marco Beasley en Lucilla Galeazzi, 6 cd's in box, Alfa (distributie Outthere Music), Alfa 818, 35 euro.

CD KLASSIEK

Kreutzer voor eeuwig
Janacek & Smetana

Kreutzer is de naam van meerdere kunstwerken. In 1803 componeerde Ludwig van Beethoven een violonsonate (nummer 9 opus 47), een meesterwerk dat hij opdroeg aan violist Rudolphe Kreutzer en de geschiedenis inging als de *Kreutzer*.

Het muziekstuk inspireerde de Russische schrijver Leo Tolstoj tot het schrijven van een novelle over een ongelukkig huwelijk, die de titel *Kreutzerova sonata* meekreeg. In 1891 werd het werk gepubliceerd. Op zijn beurt inspireerde Tolstoj vele andere

kunstenars. Het verhaal werd vaak verfilmd, maar inspireerde de Tsjechische componist Leos Janacek in 1921 tot zijn eerste strijkkwartet dat ook de titel *Kreutzer* meekreeg. Het is schitterende muziek met een typische Tsjechische sfeer in vier delen, een muzikale vertelling.

Het Jerusalem Quartet nam het werk op samen met het tweede strijkkwartet van Janacek. Dat dateert uit 1928, toen de componist reeds 68 was en meteen zijn laatste levensjaar. Het draagt de vreemde titel *Intieme brieven*. Janaceks kwartetten gelden als superieure meesterwerken in dit genre uit de eerste helft van de twintigste eeuw. Het wordt gepresenteerd met een kwartet van Bedrich Smetana (1824-1884), zijn leermeester. (EDS)

Bedrich Smetana & Leos Janacek, *Strijkkwartet 'Uit mijn leven' en strijkkwartetten 1 & 2*, door het Jerusalem Quartet, harmonia mundi, 22,50 euro.

BOEK ACTUEEL

Verbreding euthanasie
René Stockman

De voorbije maanden profileerde broeder René Stockman, algemene overste van de broeders van liefde, zich in opiniëbijdragen in Belgische kranten met zijn verzet tegen de uitbereiding van de euthanasiewetgeving.

In *De doos van Pandora* zet hij zijn bezwaren nogmaals op een

rij, helaas nadat de bewuste wet door het parlement werd goedgekeurd. Maar hij plaatst ze in een brede context van antropologische en theologische aard. Dat maakt zijn exposé interessant. Het boek bevat bijvoorbeeld ook een compacte inleiding op 'de theologie van het lichaam', een visie die Johannes Paulus II ontwikkelde in zijn catechese van de vroege jaren 1980.

De auteur vooraf: „De Kerk kan hierbij als de beheerder beschouwd worden van een visie die tegelijk radicaal en universeel is, een visie die ze niet met macht wil opleggen aan anderen, maar alleen maar wil aanbieden, maar wel in duidelijke en niet mis te verstane taal. Met deze taal wordt wel eens geworsteld, en voor de een zal ze te dogmatisch en te strak zijn, en voor de ander te pastoraal getint en te afrondend en dus niet duidelijk genoeg.”

Stockman stelt dat reeds met de legalisatie van abortus de doos

van Pandora openging. „De volgende groepen die men viseert, althans in België, zijn de dementte bejaarden, de wilsonbekwamen en de psychiatrische patiënten. Ook zij moeten het recht hebben om op een menswaardige wijze te sterven. De barmhartigheid is nog nooit zo groot geweest!”, klinkt het met cynische ondertoon. „Het probleem is dat in een tijd dat er minder middelen voorhanden zijn om mensen langdurig te verzorgen, de druk om euthanasie te plegen onwillekeurig zal verhogen.” (EDS)

René Stockman, *De doos van Pandora. Reflecties over euthanasie vanuit christelijk perspectief*, Halewijn, Antwerpen 2014, 130 blz., 16,95 euro.

BOEK WAARGEBEURD

Ziek, maar altijd vrolijk
Verbeek & Delva

Drie jaar geleden besteedden zowel *Koppen* op VRT als *Hart voor mekaar* op VTM een aflevering aan Mechelaar Bart Verbeek. Verbeek was nochtans

een eenvoudige jonge man, gehecht aan zijn familie en zijn geloof en met een voorliefde voor computergames, hamburgers en cola. Sinds zijn zestiende leed hij echter aan een zeldzame vorm van botkanker. Tot drie keer toe leek hij de ziekte te verslaan, tot hij na zes jaar uiteindelijk de strijd moest opgeven. Broer Joris Verbeek beschrijft die zes jaar nu in een boek, samen met copywriter Inge Delva.

In *Leef, nu ik er niet meer ben* komen beide broers afwisselend aan het woord. De getuigenis van Bart Verbeek is gebaseerd op zijn eigen blogteksten en op de herinneringen van artsen, vrienden en collega's. Bart bleek immers voor heel veel mensen iemand die je niet zomaar vergeet.

„Hij was de meest positief ingestelde mens die ik ooit mocht

leren kennen. Het was niet gespeeld, hij was gewoon echt zo”, klinkt het uit de mond van VRT-presentatrice Phara de Aguirre. Zij is overigens ook meter van de vzw Bart's Weg, die geld verzamelt voor het onderzoek naar zeldzame kankers.

Bart Verbeek zelf hoopte vooral mensen te inspireren tot meer levensvreugde. „Geniet van je hamburger. Geniet van je cola”, luidt zijn devies. (JVH)

Joris Verbeek & Inge Delva, *Leef, nu ik er niet meer ben*, Van Halewyck, Leuven, 2014, 216 blz., 18,50 euro.

BOEK FICTIE

Marie en familie
Leen De Laere

Was u ook in de ban van de televisieserie *In Vlaamse Velden* op VRT één, die de belevenissen van het Gentse artsengezin Boesman vertelt tijdens de Eerste Wereldoorlog? Die serie, die een eerste keer op de buis was van 12 januari tot 16 maart, haalde gemiddeld zo'n anderhalf miljoen kijkers. Opmerkelijk was dat de helft van de 15- tot 24-jarigen die op zondagavond voor de buis ziten, naar *In Vlaamse Velden* keek. Was de reden de topcast met acteurs als Wim Opbrouck of Barbara Sarafian (vader en moeder Boesman) of toch het verlangen

om meer te weten over de eerste grote wereldbrand?

De reeks doet het dus blijkbaar goed bij jongeren en dat was ook de bedoeling. Daarom werd dochter Marie Boesman de spilfiguur in het verhaal. Haar groei van jong en naïef meisje van vijftien naar een volwassen vrouw kunt u nu ook lezen in het boek bij de serie. Dat vertelt chronologisch, van de Duitse inval op 4 augustus 1914 tot oktober 1918, over de keuzes van ieder lid van het gezin Boesman.

Elk hoofdstuk van het boek belicht telkens één figuur: naast Marie ook haar vader Philippe, een arts die een leerstoel aanvaardt aan de tijdens de oorlog vernederlandste Gentse universiteit, de zonen Vincent en Guillaume aan het front – de eerste strijdend uit idealisme, de tweede tegen wil en dank – en mama Virginie die zich verdienstelijk maakt in het hulpkomitee.

Dat in dat comité katholieken, liberalen en socialisten vertegenwoordigd moeten zijn, typeert het Vlaanderen van honderd jaar geleden. Het gezin Boesman, dat behoort tot de Franstalige katholieke burgerij, ondergaat het lot van eenieder in oorlogstijd: inkwartiering van Duitse soldaten,

opeisingen, schaarste, smokkel en de Spaanse griep.

Maar de scenaristen verwerkten in hun verhaal ook de politieke keuzes die zich opdrongen aan de mensen van toen: collaboratie of verzet, en de eisen voor de erkenning van het Nederlands, zoals de vernederlandsing van de Gentse universiteit. De realiteit van het front met modder, gasaanvallen, verwondingen, deserteurs of pennenvriendinnen uit Frankrijk wordt uitvoerig en in detail geschetst. Al worden tal van aspecten slechts aangehaald, en niet echt diepgaand uitgewerkt. Maar dat kun je van een verhaal dat allereerst bedoeld is als familiekroniek bezwaarlijk verwachten. (NL)

Leen De Laere, *In Vlaamse Velden. Het boek bij de serie*, Manteau, Antwerpen, 2014, 255 blz., 19,99 euro.